

Szerkesztőségi iroda:

Füzteza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtnak a kiadó hivatalban Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKEKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételék:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

B.-Csaba február 28.

Vagy lesznek megyék, a szónak a parl. kormány formával változott ugyan, de még mindig nagyjelentőségű értelmében és a megyei tisztviselők választani fognak, vagy kinevezetnek azok s nem lesznek megyék, hanem lesz közigazg. centralisatio.

Ha lesznek megyék s így a tisztikar választani fog, annak kettős funkciójából folyólag felelőssége is kettős lesz; felelős lesz t. i. közvetve a kormánynak és közvetlen a megyének.

Vegyünk most megyét, melyben a pártharc rendszeresen üzetik.

Mi a megyei ellenzék felfogása párti feladatánál a kormánnyal szemben? az, hogy míg a parlamenti ellenzék nézeteinek érvényt szerezni törekszik még nyílt kérdésekben, addig a megyei ellenzék aggodódik a kormánynak törvény szerinti vagy felelőssége alatt tett rendelkezései ellenében; s mi a többségbeli megyei párt felfogása viszont az ő álláspontjáról? a parlamenti többség támogatása? erre alig van mód és alkalom, tehát — támogatása a kormánynak! Mily fonák helyzet mindkét részről általában s még fonákabb a megye szempontjából! Pedig nem-e így áll a dolog...? S vegyük a megye választott tisztikarát kettős felelősségével, e kettős tíz között. A rendelet támadtatik és védetik viszontag; a harcban a tisztikar is megoszlik pártállása szerint; de a rendeletnek elvégre is fogantatosítani kell... hogy lehessen feltenni, hogy az ellenzéki tisztviselő, a ki a tusában erősen engagirozva volt, azt buzgó effectualja, megbizhat-e a kormány a pártember nagyon is kétségessé vált buzgóságában, s mily színben tűnek fel a kormánypárti tisztviselők a megyebeli ellenzék előtt, mily ferde állás a tisztikar állása a választó bizottmánnal szemközt...; lehet-e az így agított megyében feltenni, hogy a kisebbséghez szegődött tisztviselő restauratio alkalmával, ha különben alkalmas is újra megválasztassék vagy épen előre léptetessék; mily praecariussá válik a tisztikar állása s azzal az adminisztrációnak egyöntetű folytonossága!

Avagy kívánhatjuk-e a tisztikartól, mely a megyebeli intelligentiának erős contingensét adja, hogy az, ott a zöldasztalnál, a pártharc hullámai közt impossibilis maradjon, de ezen közönyt meg fogná-e bocsátani a küzdőfelek egyike és másika?

Ime a tisztikar helyzete pártküzdelmes megyében.

De lépünk ki a megye tereméből, nézzünk szét a megyében, tekintsük meg a társadalmat az egyének egymáshoz való viszonyában, főleg pedig államgazdasági munkálkodásában.

A megye nem esetleg, népgyűlésszerűen tüntető gyülekezet, hanem institutio, mely folyton működik, s melynek valóban a tüntetés nem főfeladata. (?) Ha tehát a pártharcnak szabad folyás engedtetik, a mint hogy engedtetik a megyéken, az abból folyó izgalom, melyet magán érdekek is mérgecsenek, szintén permanenssé válik s okvetlen actióba vonja az összes megyét, népessége minden rétegét, mely aztán a harcot otthon folytatja különbnél különb felfogásai szerint és érdekében...

Szeretem, óhajtom az élénkséget, az érdekeltiséget, de nem a háborút, nem az anarchiát.

Avagy nem Kant pessimistikus nézetét látjuk-e életre vergődni, nem kell-e megdöbbenve tapasztalnunk, hogy a társadalom, mely a vas-korszakban oly solidaris volt — tudom, hogy szabad étellel az úgy nem maradhatott — de most mind kisebb részekké szakadoz, sőt individualisálódik, telve kölcsönös negatívival — általában lehangelva, magával jötehetetlenül.

S lehet-e ily viszonylat, ily felfogás, ily hangulattól közös actiót várni elhanyagolt s már is nehezen helyreülhető közigazdaszatunk érdekében? Nem úgy vagyunk-e e tekintetben mint Safir németei a közfeltámadással, kik dacára annak, hogy az arkangyal tudószakadtig fujta a reveilt, nem bírtak feltámadni, csak ütögették fel fejeiket a földből, kölcsönösen azt várván, hogy a másik nemzetség támadjon fel előbb, s mivel mindegyik ezt kívánta, a feltámadás nem sikerülhetett...?

Nem állítom, hogy mind e leverő jelenségek kizárólag a megyék pártharcainak volnának felrovdók, nem; politikát üzö hazánkban abban mindnyájan érdemesek vagyunk — hanem igen is állítom, hogy a megyéknek azok előidézésében tetemes része van.

És a megyék pártoskodásában van része a sajtónak, mely azokat egyre bátorítja, sujtja azokat, melyek netán ebben-abban a párti mértéket meg nem ütötték és megdicséri a kik jó fiuk voltak, és van része azon képviselőknek, a kik haza-haza futnak, hogy egy-egy pártkérdésbe a megyét is bele vonják, mely aztán, könynyű Katót táncra bírni a tekintélyes szóra, rohanva megye bele, a mit — megvallou — én correct eljárásnak nem tarthatok, nem csak a megyék, de nem, maga a parlament szempontjából sem, főleg ha e diversio netán egy csak épen hogy meghozott törvény ellenében történik. Nem normalis dolog egy alárendelt, egyszersmind adminisztratív közeget a parlament ellenében ellentétes actióba vinni. Más a sajtó, más a népgyűlés, más a politikai egyesület.

Vagy vannak specifiens megyei érdekek vagy csalódás az, hogy ilyenek legyenek; vagy alkalmas institutio a megyerendszer a közadminisztratio pontos elővitelére, annak centralisatiója mellőzésével, vagy nem; vagy szükséges a megye — községi rendszervezés, a községek inspectiójára (nem minden község Csaba), protecciójára, jó példájára vagy nem; vagy vehiculum a megye a nemzet minden oldalán — nem csupán politikai — élénkségének vagy nem; vagy tanulságos iskolája a megye a vidék sardzó nemzedékének vagy nem; ha igen, a mint én tudom, hogy igen: úgy szünjön meg kizárólag a többnyire avatlatlan politikusok békaegéhrarcának sivár küzdőhomokja, a meddő, dep-lacirozott pártküzdelem agított eszköze lenni, ne rontson, hanem alkosson; ne bontson, hanem egyesítsen; — ha nem — sorsát el nem kerülheti.

Befejezés — legközelebb, ha t. szerkesztő ur megengedi. *)

R.

Szerk.

Vasárnapi levelek.

VI.

Ezen lap mult évi folyamának 12. számában egyebek közt ez van: „felhozatik, hogy a magyar irodalom me-gyénkben csabai lelkész Haan Lajos által „Békesmegye hajdana“ cím alatt irt művel gyarapodott, mely mű méltó lenne azon pártolásra, hogy vagy 200 példány belőle a „magyarító“ pénztárra az iskolák számára megvé-tessék.“

Alább meg: „a javaslatba hozott 200 példány meg-vásárlása kimondatván.“

Bármely alakban nyilatkozzék is a tanügy iránt való figyelem, én annak mindig tisztelője vagyok, tehát a fen-forgó határozatnak is, annyival inkább, mert itt nevezetes kiadásról 400—600 frtról, már a mint a mű csak egyik avagy mindkét kötetét értjük megvásárlandónak, — van szó.

Tisztelője vagyok a komoly célu művek pártfogolásá-nak is annyival inkább, mert e részben, kivéven az egyetlen-egy történelmi tért, sőt még ezen is csak Hor-váth Mihály legujabb műveit, a magyar közönség ellen sok kifogást tehetni; tisztelem tehát a fenforgó határo-zatot is ez oldalról is.

Különösen tisztelem azon törekvést, mely nyelvünknek akar lendületet adni, meglevén győződve, hogy nincs még egy népe Európának, melynél nyelvének fentartá-sát, terjesztését tehát művelését a körülmények oly szigoruan parancsolnák, mint épen a miénknek; következő-leg a fenforgó határozatban nyelvi tekintetben is talá-lok tisztelni valót.

Azonban ezen határozatra vonatkozó némely megjegy-zéstől nem szabadithatom meg magamat, nem gáncso-skodási viszketegből, nem; hanem mert ohajtanék az il-letőknek alkalmat nyujtani arra, hogy e tárgyat több látpontról is megtekintsék.

Feltűnik mindjárt a pénztár „magyarító“ címe. Nem kétkem, hogy ezen cím öröklött; de hisz még inkább az a nemesség „nemes, nemzetes és vitézlő“ címe, és ezen cím mégsem használtatik, mert időszerűtlen. Öröklött, sőt törvényes a „rác és oláh“ elnevezés is, és ezek még is kihagyattak a törvényhozás szótárából, mert használásuk politikai hiba lenne. Ugyanezen rovatba tartozik a „magyarító“ cím is, különösen polyglotte vármegyé-ben, a minő nem kis mértékben a mi vármegyénk is. Avagy nem a magyarítás örve alatt indultak meg a nem-zetiségi küzdelmek? Avagy az 1868. XLIV. tc. ezen küzdelmek utolsó hullámát is elsimította már? Mélyen alszik még ezen hullámok Neptunja s nem is a „ma-gyarító“ címek alkalmasak arra, hogy őt felébresszék. Az ítélet tárgyilagositását nagyon elősegíti a gondolat-beli helyzet csere: hogy esnék nekünk magyaroknak va-lamely vármegyebeli fiók-pénztár ilyen címe: „némete-tesítő“? Pedig nyelvi tekintetben nem mi vagyunk ám legérzékenykedőbbek.

Ezen pénztár, illetőleg alapítójának célja aliglehet más, mint buzdítani a magyarnyelvnek tanítására vagy tanulá-sára, vagy együtt mindegyikre. A főnebbi idézet ezen ki-fejezése: „iskolák számára“ talán a harmadik esetre en-ged következtetni, amennyiben az iskola fogalmában mind a tanító mind a tanuló benne van, s amennyiben az is-kola könyvtára mindegyiknek használatára áll. Nem-magyar iskolákról lévén szó, természetes, hogy itt csak e-lemi népiskolák foroghatnak fen, miután tudtommal vármegyénk területén másik nem-magyar iskolák nincse-nek. Az 1868. XXXVIII. 58. és XLIV. 14. szerint az elemi népiskolák egyetlen nyelve az anyanyelv; követ-kezőleg a magyar nyelv, az illető iskolai hatóság belá-tása s tetszése szerint, legfőlebb mint tantárgy vétethe-

*) Egész készséggel.

tik fel. Mivel pedig épen a nyelv azon tárgy, melynek a népiskola számára sem betöltendő körét, sem a betöltés mikéntjét szorosan meghatározni, sem a betöltés mértékét ellenőrizni nem lehet, mivelhogy itt magának a tanítónak kell a gyermek olvasmányába beleolvadt nyelvtannak lennie: világos, hogy az iskola magyarnyelvbéli haladása tisztán és egyedül a tanító ügyszeretete, tanítási képessége, nyelvtani képzettségétől függ. Ha ez így igaz, akkor a „magyarító“ pénztárból nem a tanuló, nem is az iskola, hanem egyedül azon tanító jutalmazandó, amelyik a magyarnyelv terén iskolájában kellő sikerrel működött. Gondolom, hogy 1865-ig így is ment a dolog.

De tegyük fel, hogy vármegyénk igen tisztelt biztosa most, midőn az iskolákat jutalmazza, helyesebben jár el, mint midőn a tanítót jutalmazza. Ekkor meg ezen kérdés merül fel: beillik-e „Békésmegye hajdani“ iskolai jutalomkönyvnek? A jutalomkönyv olvasmányt akar a gyermeknek nyújtani, olvasmányt, melyet idegen segély nélkül és még is oly eredménnyel olvashasson, hogy ismeretlen, szívnemességben helyes kifejezésekben gazdagodjék; tehát a jutalomkönyv egész tartalmának a gyermek lát és érzelm körében kell mozognia, irányának egyszerűnek, de nyelvtanilag hibátlanul kell lennie. Még az ezen kellekekkel bőven bíró könyv olvasására is keserves dolog az elemi iskola tanulóját rákaptatni, különösen, ha a könyv még csak nem is anyanyelvén van; mit csináljon akkor, különösen nem-magyar gyermek „Békésmegye hajdani“-val, melynek írója gyermek számára dolgozni még csak nem is akarhatott! Ezen művel 400—600 frt árát bajosan „magyarit“-unk.

Lehet azonban, hogy ez alkalommal az iskola mellékes, földolgozó „pártolási“ volt. Ezen intentio is tisztelendő s bizonyosan érthető is volna, ha a cím lapon nem olvashatnók: „Laufer Vilmos tulajdona.“

Szarvas febr. 23. 1870.

I.

A „Békes“ f. évi 8-dik számában K. J. szarvasi j. főszolgabíró ur, ily cím alatt: „kit illet a nem rendezett tanácsu községekben a képviselői elnökség?“ felel az általam f. év febr. 6-án beküldött cikkre. — Megvallom, ha e cikk alatt K. J. ur nevét nem látom, nem hiszem, hogy ezt ő írta: mert e cikk eltekintve attól, hogy a tényeket a valóságtól eltérőleg adja elő, másrészt — bárha szóval többek előtt kijelenté, hogy az általam írt cikk higgadt s tisztán tárgyilagos — nem marad tisztán az elvi kérdés tárgyilagos megfajlásánál, de személyeket s különösen személyemet is és pedig hűtlen előadásban bekeveri, mintegy azt akarván a t. c. megyei közönséggel elhitetni, hogy tollam „Cicero pro domo sua“ beszélt. — Megbocsájt tehát az olvasó közönség ha a K. J. ur feleletére cáfolatába bocsájtkozás előtt olyanokra is kiterjeszkedem, melyek az elvi kérdés megfajlására nem vonatkoznak.

Ugyan is K. J. ur cikke 5-dik kikezdésében azt mondja: „s minthogy Szarvason néhányan a községképviselő első s alakuló közgyűlésében, mielőtt a képviselői állomásaikba beiktattak s meghiteltettek volna, a tisztviselőnek fennebb beigazolt elnöki jogát kétségbe vonták: a képviselők közül S. F. urat elnökül kikiáltották; határozatilag kimondatni kívánták, hogy a képviselő testület a város tanácsa felett áll s ez mindenképpen feltétlenül engedelmessé tartszik; miután a törvényes rendnek ekkénti felbontásával az elnöki ismételt felhívására a napi tárgyra térni vonakodtak, igen természetes volt, hogy az elnök ezen urakat rendre utasítsa s mint-hogy ekkor sem tágitottak a gyűlés feloszlásán felül elnökileg arra is kelle őket figyelmeztetni — hogy végre mint rendbontók tisztai vizsgálat alá fognak vétetni s megfenyítetni.“ Eme egész passzus azonban a valóságtól eltérőleg van előterjesztve. A tény állás, melyet a képviselői gyűlés hitelesített jegyzőkönyvével igazolhatok be, a következő:

„1870. jan. 3-án maga K. J. főszolgabíró ur felhívására és elnökle alatt megnyitott képviselő gyűlést az az kezdé meg, hogy tudomásra hozta a megválasztott elöljárókat s rögtön erre minden megszakitás nélkül tudatta, hogy a megválasztottak közül többen leköszönvén, felhívta a képviselő testületet, hogy ezek helyébe az 1869. dec. 26-án megtartott „népkonferentia“ által ajánlottak közül a tanácsot egészítse ki; mihez a képviselő testület — megbízás hiányában — nem járulhatván, azon végzést hozta: „hogy az elöljárók önmagok egészítsék ki magokat“. Folytatólag elnökölő főbíró ur felhívására a városi pénztárnok és ellenőrt, miután az érintett népkonferentia e jogot a képviselő testületre ruházta, a képviselő testület megválasztotta s azok fizetését felemelte. Minden megszakitás nélkül folytatólag a községi pénztári és gazdai resignatiohoz küldöttség választott meg. S csak ekkor, ezek után, midőn már a

község belügyei feletti intézkedés következett volna, tételt indítvány az iránt: „hogy miután a képviselő testület a tanács felett álló sőt ezt ellenőrző testület (mi nem is lehet másképp, mert hisz az elöljáróság maga is a képviselő testület egyrésze) miután a képviselő testület a község, bel-gazdasági ügyei felett intézkedik: hogy tehát oly esetben, midőn az elöljáróság nézetével a képviselő testület végzése nem találkoznak — mint már volt rá eset, — akadály nélkül végrehajtsanak; e cél elérésére — statutum illetőleg törvényen alapuló jogánál fogva, elnököt, kebeléből válassza meg.“ Mire a képviselő testület bizalma, személyemben összpontosulván, illyenül ki is kiáltottam; de nem néhány által, mint K. J. ur írja — de bátran mondhatom talán néhány kivételével az egész testület által; mit azonban én rögtön megköszönve kijelentém, hogy a tót nyelv nem bírása folytán el nem fogadhatom. — Ez indítványnak azonban K. J. főbíró ur azon indokolással: „hogy ő a képviselő testületnek természetes, törvényes és maradandó elnöke,“ ellentmondván; miután e nézetének — mely eddig az ő nézete sem volt — a képviselő testületet megnyerni nem sikerült, a gyűlést feloszlata; feloszlata pedig a nélkül, hogy külön — bizonyos urakat rendre utasított volna. S a képviselők — osztván az indítványozó nézetét — összesen, egyszerre — nem megijedésből, mint főszolgabíró ur hinni szereti, — hanem jogaik tudatában s meggyőződésből a gyűlést oda hagyák.“ — Ez a tény állás, a maga rideg valóságában. Mely tényállásból kitünik

a) az, hogy az elnök választás, nem a megalakulás előtt, de akkor midőn a képviselő testület több határozatokat hozott, került színyegre; —

b) az, hogy csak akkor indítványoztatott az elnökválasztás, midőn az elöljárói megüresedett helyek betöltése, illetőleg a közigazgatási teendők bevégeztetvén, a község belügyei következtek tárgyalás alá; —

c) az, hogy főszolgabíró urnak eszében sem volt a képviselők meghiteltetése, mert hisz akkor ezt a határozatok hozataláig beereszkedések előtt kellett volna tennie; de hogy erre nem is gondolt, igazolja azon körülmény is, hogy sem 1861-ben — mikor szinte ő volt szolgabíró — sem 1867—68—69. években ezt nem tette. — Kiténik

d) az, hogy rendre „bizonyos urakat“ nem utasíthatott, mert nem volt reá alap; rendfelbontásáról nem beszélt s nem beszélhetett, mert nem volt reá anyag. Ugyan is azért, mert indítványozó azon nézetnek adott kifejezést, hogy a képviselő testület a tanács felett áll s hogy elnököt szabadon választhatja, nem lehetett senkit is rendbontással vádolni; mert e nézet törvényen alapult s alapszik s csak tessék a szabad kir. s rendezett községek képviselő testületeit megfigyelni a lapokból s látni fogja, hogy a tanács ezek határozatait, melyek jogerőre emelkedtek, — végrehajtani köteles s a tanács magától, mit sem végezhet. Kiténik végre

e) az, hogy e gyűlésben, tisztai vizsgálat, megfenyítésről szó sem volt. — Igen is volt szó, ugyancsak főbíró ur által 1870. január 24-én össze hívott képviselő testületben; de ez már nem volt alakuló gyűlés, hanem a képviselő, bizonyos községi ügyek elintézésére céljából 2-od ízben hivatott össze, s ez nyitá meg K. J. főszolgabíró ur következő szavakkal: „a képviselő testületnek egyedüli természetes és törvényes elnöke mint a megye közege én vagyok; s ki e jogomat kétségbe vonni, vagy ezt vita tárgyává tenni merészkednék, az ellen rögtön tisztai vizsgálatot rendelék el, s megfenyítendem.“ S csak eme gyengéd előintés után hívta fel a képviselő testületet, hogy a napi rendre kitézött községi ügyek elintézésébe bocsájtkozzék; ültetvén az elnöki székbe mint helyettes elnököt a városi bírót ily szavak kíséretében: „ezennel bíró urat helyettes elnökül ki-nevezem; s ha bárki — távollétemben — elnökségi jogom ellen kifogást vagy azt vita tárgyává tenni merészlené, a gyűlést azonnal oszlassa fel.“ Hogy lehet tehát ezek után rendbontással azon bizonyos urakat vádolni? Tulajdonképen kérdés, ki volt itt a rend, a törvény ellen vétő? — De ezekből még bővebben kilátszik, hogy főszolgabíró ur ekkor sem szándékozott a képviselőket fel-eskettetni, sőt azon nyilatkozatával: „hogy állna felette a képviselő testület a tanácsnak: mikor ez esküt tett, az pedig nem“ — elvitázhatatlanul bebizonyított dolog, hogy ezek meghiteltetésének szükségességéről megfellekezett. —

K. J. fszb. ur eme cikkének 6. kikezdésében azt mondja továbbá: „Szarvason a községi autonomiát annyira imádják, hogy e tekintetbeni tuhajtással a szélsőbalban csoportosulnak.“ Ugy látszik K. J. fszb. ur szándékosan hamisítja meg a szélsőbal politikai programját; mert hisz tudnia kell, hogy ezek jelszava: 1848. s épen ennek alapján a megyék mindenhatósága mellett, a községek önkormányzati jogának rovására, küzdenek. Vagy tán azon szándékból sorozott bennünket a szélső-

balhoz, hogy ez által az értelmi s vagyoni közönséget tőlünk elfordítsa s mintegy népámitóknak mutasson be? De eltévesztette, mert a községek önkormányzati joga mellett épen a szélbal nem kardoskodik; hanem úgy mint főbíró ur, most is a felelős kormányzat idejében, omnipotens vármegyét akar fel és le egyíránt s a megyének a közép, a feudális korszakból származó gyámkodási jogához ragaszkodik a községek irányában. — Valóban bámulatos, hogy fszb. ur érvek helyett azzal foglalkozik, hogy a vitás kérdésbeni ellenzőit szélbaliaknak tünteti fel; de szerencsére Szarvason nem ismeretlik egyetlenegy szélbali férfit sem. Aztán mit is keres a pártszínezeti érv fszb. ur érvei között? Vagy talán azt hiszi, hogy a szélbaliaknak elkeresztelt jobb és baloldali embereinket, kihallgatlanul fogja ütni majd a megyegyűlés mindkét politikai árnyalata? Ellenben oly tény-nél, mely Szarvas városában a képviselőtestületet évek során át — megyei felügyelet alatt — háhorítlanul gyakorlott belügyintézési jogától egyszerűen elítli, s mely e nagy községben az összes értelmiség s vagyoni osztálynak a vezérbefolyástól való megfosztására, sőt annak a tömeg előtt leendő végképi megalázására irányul élével, — csak azért fog szemet hunyni mert hisz az, egy középbalinak ténye?

Én nem képelem megye bizottmányunkat ennyire sem hiszékenynek, sem pártoskodónak; ellenkezőleg szerintem a megye egy igen tárgyilagos érvet fog szemlélni már pusztán abban a tényben is, hogy a mgos főispánhoz és megye közönségéhez e tárgyban beterjesztett sérelmi kérvényt, minden magát függetlennek tudó képviselőnk, politikai párt különbség nélkül, jobb és baloldali vegyest, és legelől fszb. urnak legjobban s tisztább barátjai, a város nagy gazdáinak tekintélyes alakjain kívül, főtiszt. Lonovits, gróf Bolza István, Tomcsányi Károly földbirtokosok, az ügyvédi kar, több tanárok, szóval városunkban majd nem mindazok, kik iránt koruk és higgadságuk, tudományuk és bölcseségük, jellemük és anyagi állásuk tiszteletet parancsolnak, aláírták, mert érezték, hogy az aláírást polgári becsületességük követeli.

Ugyanezen tételben azt is mondja K. J. ur: „valjék be végre, hogy a bíró választás eredménye nem kedvök szerinti lévén, a törvényesen elválasztott bíró személye ellen kívántak demonstrálni.“ — Már hogy mi-csoda logika alapján huzhatja K. J. ur ezen következtetést abból, hogy az ő mint szolgabíró elnökségi joga a képviselőtestületben el nem ösmertetvén, ez által a bíró személye ellen akartunk volna demonstrálni; ezt meg-bírálni az olvasó közönségre bízom.

Végre ugyenezen tételben, a következő fenyegető szavakat is használja fszb. ur: „mind ennek pedig jó következménye nem lehet, mert az actio reactio szül.“ — Hogy mit akar ezzel K. J. ur mondani; én felfogni képes nem vagyok. — De ha lenne a háttérben valami nem gyanítható csin; akkor ezért a felelősség nem azokat érendi, kik támaszkodva a megyei statutumra, a jogterén állva vonák kétségbe fszb. ur elnökségi jogát s e kérdés eldöntését a megyei bizottmánytól várják; de azokat, kik e csint elkövetni vagy ezt elősegíteni elég bátrak lennének.

Ezek előre bocsájtása után, térjünk át a K. J. fszb. ur által, elnöki joga beigazolására felhozott érvei bírálatára és cáfolatára. — Miről a jövő számban.

Vidéki levelezés.

Szeghalom február 22.

T. Szerkesztő úr! Szeghalom, Békésmegye egyik leg-népesebb faluja, az újabb népszámlálás szerint 7,303 lakossal. Ezen népes, — s virágzó községről, e megyét közösen érdeklő becses lap hasábjain semmi életjelenséget mutat, feltüntet s e községet közelebbről ismertető cikk sem jelent meg; nem lesz tehát érdektelen, és épen e lap keretébe illő — községünk jelen állását, a mivelődés teréni korszerű előhaladását, egypár vonásban megismertetni.

Minthogy épen a mivelődés teréni mozzanatról tettem először is említést kezdem azon.

Örvendetes jelenségként tünik fel, mint a szellemi előhaladás zászlóját fen lobogató társulat, — két casinónk. Egy régiebb, mely még az ötvenes években, azokban a szomorú emlékü nehéz időkben, ha jól emlékszem 1857-ben, több előkelő, befolyásos, ügybuzgóságtól áthatott jeles férfiak közbejárása mellett alakult. S ez idő óta fel tadtta magát tartani ez egylet, s világító fénye el nem homályosulva tiszta fényvel lobog, olykor-olykor játékosan célokra is hozva áldozatokat. Ez egyletnek jelenben 35 tagja van. Járat minden jelesebb lapokat. Van 900 s néhány darabból álló könyvtára. Sajnos hogy érdemei közé nem sorozhatjuk azt is, hogy van saját helyisége; mert bizony mi tagadás benne, más, később keletkezett casinók példájával e tekintetben nem dicsekedhetünk

S ez idő szerint e tekintetben csak ott állunk, hogy községeink képviselő gyűlése, egy puszta telket casinó helyiségtől átjárnak: mely alkalommal egy felsőbb leányiskolának, s doktor laknak való telket is kijelölt. E közhasznú, s szent célu adományozásain az igen tisztelt képviselő testületnek dícséretet érdemlő tényeként legyenek felemlítve.

Azonban, hogy ezen casinónak kijelölt térségen casinói épület emelkedjék fel, annak, kivitele felhagyott, oka? — tagjainál vagy is, valljuk meg az igazat édes mindnyájunknál az ügyiránti érdekltség hiánya. Ha ez nincs meg, ha akarat és tett erő nem hat közre; még csak egy kunyhó se épül fel, nemhogy egy középület.

A másik casinó a múlt évben keletkezett. Alakult ez értelmes, olvasni szerető, józan gondolkozású polgárokból, tagja 40-50. Járát több lapot; hozat könyveket. Reményem, hiszem, hogyha e két casinó tagjait egy célra, egy akarat lelkesíti; egyesült erővel fel építik a község díszére s dícsékedésére szolgáló köz-casinó házat melynek homlokzatán letölthetetlen emléketűkkel lesz felírva a köz-művelődésre együttesen munkáló egyetértés, symboluma.

Van még e községnek mint egyházközségnek 5 ref. és 1 róm. kath. vallású, jól berendezett felekezeti iskolája. Ezek közül a reformátusok részéről, 1 felsőbb és 2 alsóbb elemi fi iskola 2-2 osztályal, 2 leány iskola 4-4 osztályal. A leány iskola 120-140 növendékkel. A fi-iskolák 40-80 tanonccal. Egy felső leány iskolának a közel jövőbe leendő felállításá közőhajtás tárgya, nem csak abból a szempontból, mert egy tanító erejét, 120-140 tanítványnak kellő sikeres tanítása, felülmúlja; hanem azért is, mert mint derék esperesünk kifejezé; kell hogy a leány-növendékek is, kikből lesznek egykor az anyák szint úgy kiképeztesse mint a fi-növendékek.

A földmívelés, ipar, szép sikert mutat fel; de még nagyobb lendület nyerne a tagosítás, — és a célba vett s Szeghalom alatt Csabának kiépítendő vasút által, — melynek előmunkálatára megkivántató előleges költségül reánk is kivetett összeg egyrésze a mennyi t. i. logsürgetőbben kellett, már beis folyt az illető pénztárnok kezelése alá. A vasút szükségét nálunk, még a legegyszerűbb gondolkozású napszámos is érzi, látja és tudja; e célra azért fillérével örömet áldozik. Vajha az ige testő válne.

Van végre e községnek kórházi alapítványa és takarékos magtára.

Nem tartom érdektelennek végül felemlíteni, mint egész megyében alig történt nevezetességet, azon v a d á s z a t o t, illetőleg annak párját ritkító eredményét — mely a szeghalmi intelligencia nagyobb része által, — hozzájok csatlakozva F.-Gyarmatról is 3 vagy 4 vadász e hó 12-én és 19-én és ha jól emlékszem a múlt hó végén, és így 3 ízben tartatott. Ugyan is az a körülmény, hogy a novemb. végén s decemb. elején igen nagy rohammal jött árvíz az úgy nevezett felső rétről, és más vizes, rétes helyekről, lihetőleg ki szorítván a vadakat — azok most a kiszáradt rétes helyen tartózkodnak; mintegy ösztönzörüleg azt az utasítást sugallá a vadászatot kedvelő Nymrodoknak, hogy jó lenne, azt a területet felhajtani, róka vadászás végett. Így történt, hogy a fentebb említett napokon F.-Gyarmat, Szeres és Bajom közötti úgynevezett Sárrétnak meglehetősen kiterjedésű területét meghajtották, legutóbb F.-Gyarmaton túl a hagyományos majornál kezdve a hajtatást, 235 hajtó segítségével 35 puskással. E vadászatnak eredménye az lett, hogy az nap 4 körbe összesen 18 róka esett el; az azelőtti két nevezett napon vadászatot pedig azon 4 rókával együtt a mit meglőve találtak másnap a gyarmatiak, — összesen 39, és így a 3 nap tartott rókavadászatot a szeghalmi vadászok által összesen 57 róka ejtetett el. Ez irtó háború a ravasz állatok rémülését, és dühét az elkeseredésig annyira fokozá, — hogy a többek közt midőn egy a lövés által leterített áldozatot egy vadász semmi bajt nem gyanítva a földről felemelte volna, ruhájába oly dühösen bele kapott, hogy alig lehetett azt szájjából kiszabadítani. — A szomszéd biharmegyeiek, szinte tartottak róka vadászatot s mint mondják, ők is 35 rókát ejtettek el. Ezzel együtt tehát a Sárrét ezen részéről 92 rókabőr kerül, az idén kikészítés végett a szűcsök kezei közé. — Mily nagy pusztítást tehetek volna ez orv vadászok a környéken a szegény apró jószágok közt ha azok élve maradnak, — azt elgondolni lehet! Mint-hogy a kártekonny ragadozó állatok ily mérvben pusztítása meggyeszte is nevezetes; azért tartottam érdekesnek nyilvánosság elé bocsájtani községeink fontosabb mozanatai megemlézése után e vadászati hirt.

Domokos József.

Orosháza február 26-án

III-ik Napoleon megszavazta Savoyát Francia vagy Olaszországhoz kíván-e csatlakozni. A hasonlattal kissé messze mentem, de a „semmit rólunk nélkülünk“ elve

Orosházára nézve is csak áll, ha netán valami új szövetségbe szándékoltnék bekebelezetni. Hogy Szarvas saját kebelében törvényszéket kíván, az már nem újság, de hogy ennek körébe Orosházát is szándékoznék bevonnai, az csak e napokban keletkezett, vadonat új hír, s hogy előbb nem jutott hozzánk, tán csak a rosz utak okozták.

Ha alkotmányunk évtizeddel előbb állították vissza, s ebből kifolyólag Szarvas is e tervével előbb léphet fel; akkor, ha vasutunk egy évtizeddel később kezd építetni, e terv kivihető leendett, mert hozzá pár órával még is közelebb vagyunk mint Gyulához, s ha tekintetbe vesszük, hogy nyáron ide és oda tűrhető, télen pedig ide is oda is rendszerint rosz, gyakran járhatlan ut vezet, mindenesetre a közelebbihez állunk: de most, midőn Csabára már utban vagyunk, Gyulára pedig mához egy évre vasuton mehetünk, 1 1/2 óra alatt, gyorsan, olcsón, igényelhet-e jogosan és méltányosan, hogy Szarvasnak vegyük utunkat 4-5 órai csigamenetben, költségesen.

Mult év december, havában történt, hogy szarvasi és szentandrászi emberek Orosházára lettek beidézve, s mit tettek? — bizonyítványt vettek ki Szarvas és Szentandrás előjárótól, miszerint a fonketlen sár miatt lehetlen volt átrátnulniok. Ha tehát a szarvasiak és szentandrásziak nem tudnak Orosházára jönni perelni, engedjék meg hogy mi se mehessünk Szarvasra, legalább törvénykezni ne. „Hanc voniam petimus, damusque vicissim.“ Orosházaiak készebbek vagyunk elhinni, hogy Békés vármegyének egy törvényszék elég, mintsem Szarvasra járjunk törvényszékre, a Gyulára vezető vasutvonalon keresztül, szekerem. S valóban Békésnek egy törvényszék elég is feltéve, hogy ez Csabán van. s ha a Szarvasiak annak ide átszarmaztatását megpenditenék, egész készséggel melléjük állanánk, mert az elvitázhatlan tény, hogy a vasuti összeköttetéseket tekintve, Békés megyének Csaba a központja.

Szarvas rövid időn lóvonatu vasutall lesz összekötve M.-Tural, ez már nem titok, s akkor közelebb jö Csabához sőt Gyulához is, mint menynyire lenne Orosháza Szarvastól vasut nélkül.

Elég nekünk a vasutra kijárni gyalog, semhogy Szarvasra czipedjünk perelni kocsin; — hiszen járda-hálózatunknak épen a vasutohoz vezető része oly iszonyatos, hogy kényelmesebb mellette járni bokáig sárban, mint folyvást balancierozni. Erre még visszatérünk, ha meg nem jobbitja magát.

P.... sz.

Külföldi rövid hírek.

—p. A francia kamara legközelebbi ülésében az új választási és községi törvény terjesztetik elő.

—ph. Az angol felsőház conservatív pártja, a vezéri szerepre, Richmond herceget szemelő ki, ki azt el is vállalta. Richmond az utóbbi ministeriumban kereskedelmi minister volt.

—p. Az észak-német parlament ez idő szerint a halálbüntetés megszüntetésének kérdésével foglalkozik. A kormány e büntetés fentartását, míg a parlament nagyobb része megszüntetését kívánja s így az valószínűleg megszüntetjéni fog.

—p. Rómában a múlt hó végén osztották ki az új ügyrendet a főpapok között. Ebben kimondatik, hogy ezután, nehogy a tanácskozások igen sokáig elhúzódjának, minden egyes kérdésben az elnök-bihornokok határozzák meg az időt, mely alatt megjegyzéseit írásban mindenki beadhatja. — Elvollássák-e aztán e megjegyzéseket — kérdés.

Ujdonságok.

—a. A kórházi bál a múlt szombaton volt a város-háza termében. Tulajdonképen álarcosnak kellett volna azt cimeznünk; de szándékosan hagytuk el e címet: miután igen kevés álarcos jelent meg azon s ezek is csakhamar felismertetve a táncteremből kiosontak. Tetek ugyan még egy pár kísérletet 11 órakor, de nem nagyobb eredménnyel. A terem izletesen volt díszítve, jól világítva s az egybegyűlt nem nagy, de igen díszes közönség a tágas teremben elég kedélyesen mulatott egész reggelig. A mi azonban a kórháznak e táncvigalomból jövedelmét illeti, — biz az nem sok lehetett.

—d. Jeriko ostroma; — ékes felvilágosító előjáró beszéd; — nagy énekes duett; — gne jó, gnegl, gnugl, gni gne! — nyaktörő hegedű solo; — az énekes magyar teatralis komediás panasza; — négyes magyaros francia quadrille; — szivszaggató szökből szőtt, szerelmi szavazatból szarmazó: vízvész; — jelenet a törvényházban B.-Zerinden; — egy magyar nemzeti férfi láb-beli viselet készítő polgári mesterlegény segéd öblintései s a gyakorlott irigységben megöszült és megszakalloso-

dott vén vászoncelédek karavánja.... ezekkel, mindezek előadva „a neki bolondult bolond bált rendező dalárda — jobban mondva műkedvelők“ által, kezdetett meg a hetfői „bohóc estély.“ A „Korona“ termei 8 órakor egész a zsufolásig megteltek. Alig lehetett mozogni bennök. S közelibe egy hévmérőt sem fedezhettünk fel ugyan, de látatlanul is bátran tehetjük 30 fokra a meleget, miben tüde lég után sóhajtozva majdnem eltűnkadtunk. A fent jelzett darabok előadása alatt néhány maszk is jelent meg a teremben; nagyon csendesek, visszatartók s mondhatni: ügyetlenek voltak: s ha ezekre, meg az előadásra magára hagyatott volna a jókedv előidézése, az ugyan egyáltalában nem lett volna feltalálható ez estén. A darabokban semmi élc, — az előadás egyhangú, elannyira, miszerint 9 óra után majdnem általánosan nyilvánult a kívánság: vajha abban hagyatnának ez előadások. De a műkedvelők hiába készültek volna el darabjaikkal? Az előadást folytatták. S a közönség — hiszen már benne volt — türelemmel hallgatta azokat s fél 12 órakor mint mikor azok végüket érték, egy nagyot lélekzett, mintha egy nehéz sullyal reá nehezede teher esett volna le kebléről és sajnálva az elvesztett időt, mohón fogott bele a táncba, a veszteséget evvel mintegy kárpótolandó.. s már-már feledve voltak az előadás unalmas órái s a jókedv általánosan felütötte sátorát a szünóra utáni csárdásban; — midőn a táncrendező intésére a zenészek a lassu csárdásra — fris helyett — egyszerre csak polkába fognak... A közönség a fris csárdát kívánja... a táncrendező nem tágit... ebből kravall fejlődik... s a közönség egy része a tánctermet odahagyja. — Nem tudjuk, mi vihette végletekre a táncrendezőt annyit mondhatunk, hogy miután a tánrend ki nem osztatott s kifüggesztve sem volt; igen tapintatlanul járt el akkor, midőn a közönség kívánsát figyelembe nem vette, s ez által ama kravallra okot szolgáltatott. — Mint halljuk e bohócestélyből az azt rendezők 350 frtot vettek be; a kiadás azonban a 200 frtot meghaladta. A helybeli torna- és tűzoltó egyesület gyarapítására e jövedelemből 20 frt lett felajánlva.

—a. Ugyanezen napok délutáni óráiban a helybeli casinóban az ig. választmányok egy az nap hozott határozata felett tanácskoztak A casino ig. választmánya ugyanis, tett indítvány folytán elhatározta, miszerint a maga körében hushagyó kedden egy társas estélyt rendezend. De hát hogyan lesz ez így rögtönözve a casinóhoz illően, a casinónak nem épen a legrendesebb állapotban lévő termeiben kivihető?... ez és hasonló kérdések merültek fel e tanácskozmányban. E kérdésekre másnap t. i. hushagyó kedden Kóvér László ur megfelelt. A rendezés várakozáson felüli volt; meglepett mindnyájunkat. S a rendező a fáradságért, a buzgóságért, mit az estély sikeresítése érdemében tanusított, az elismerést méltán megérdemli 9 órakor kezdtek a kocsik robogni. A casino termei csakhamar megteltek s egy pillantással meggyőződést szerezhetünk arról, miszerint a szépség, kellem, szellem, szeretetreméltóság — ily mértékben együtt rég volt feltalálható, mint e magán jellegű mulatságban. Nem is óhajtottuk volna „Páris“ szerepét magunkra vállalni, mert lelkiismeretesen s részrehajlás nélkül alig nyujthattuk volna almáját a hölgyek egyikének vagy másikának. Németh Mariska s Lujza, Farkas Minka s Mariska, Topics Lujza, Veinmann Szidónia, Szakáll Ilonka, Paulovics Ida, Hückel Viktória, Keller Lilla, Kis Irén s Nesztli k. a. Stummer Beliczey Bella, Novák Kamilné, Baranovics Gergelyné, Keller Imréné, Czingulsky Józsefné, Fónagy Károlyné a... képeztek ez estélyen a hölgykoszorút. De míg szemlélődünk, megszólalnak a tánc zene hangjai, — a fiatalság felpattan, táncra kell és... im a kitörő kedv bekövetkezett. — Lehetetlen is szebb, kedélyesebb, fesztelenebb mulatságot képzelni, mint minő ez volt. — El volt ragadtatva mindenki. Még a férfítársaság idősb elemedett része is a fiatalság gyújtó kedvétől feltűzelve neki adta magát a táncnak s azt a fiatalság tapsai s éljenzései között lejté el. — Ha e farsang estélyeiből bokréta kötetnék, ugyan ezen a hamvazó szerda első óráiba meglehetősen benyult s pompásan sikerült mulatság, ez valamennyi itt létesült nyilvános táncvigalomnak bátran fölébe lépén helyezhető, abban a bokrétaban mindenesetre a virágok királynéja: a rózsának helyét foglalná el. — Csak az kár, hogy e farsangon azt ismételni többé nem lehet: mert az idő — a legnagyobb rendező elharsogtatta a zajgó farsang felett szavát: „Compliment — haza!“

+ Dobszó mellett autonomikus követválasztás. Endrődről írják, hogy ott mart. 2, 3 és 4-én választotta az auton. képviselő. A bíró, hogy győzedelmre vezesse pártját reggel, délután doboltatta össze a lakosságot a község házához, hol szivükre kötötte a lakosság-nak Bobory-t. És miután azok is megjelentek, kik a kiszabott idő alatt magukat be nem jegyezték, a választási szabályok ellenére azokat is megszavaztatta. Ez aztán törvényes és szabályszerű eljárás.

+ **Rövid hírek. Biztos forrásból** értesültünk — miszerint a helybeli casinóbani vendéglősségre, a jelenlegi vendéglős állomását Sz.-Györgykor odahagyandván, pályázat fog nyitni. — **A Körös vize** ismét áradóban s kezd magára ismét fenyegető alakot ölteni. — **A helybeli elemi iskolákban** a féléves vizsgálatok a múlt héten szép eredménnyel tartattak meg. — **Majd elfeledték** — hát az olvasó körnek a múlt vasárnap tartott bálja mit vették? — semmit. De most már csak itt s röviden emlíjük meg, miszerint nagy közönség vett abban részt, s a körnek elég jövedelmet hozott.

— **Lapunk 16-ik számában**, egy M.-Berényből kelt tudósításnak utó sorában, a levél írójának még azon héten megküldött, de kézhez nem jött pótló tudósítása szerént, — ezen kitétel „magyar éneklés közt vitték a koporsót a sírkertbe“ téves értesülésen alapulván, a levélíró újabb kívánsága szerént, így igazítandó: magyar énekléssel óhajtotta Sch. ur a koporsót kísértetni a sírkertbe, de az kimódolható nem volt, — mely kiigazítás tehát, utólag ezennel teljesítettik.

Vegyes hírek.

—el. **Az általános vallásabadságról** szóló törvényjavaslatot a vallásügyi miniszter e hó 3-án mutatta be a deákpárti értekezletnek.

—m. **A budai gözsikló** e hó 1-én ünnepélyesen adták át a közhasználatnak.

—p. **A pestbudai Dunán** a lánchíd megváltása után egy póthidat fognak építeni. E póthid a budai „arany bárány“ című vendéglő s a pesti sóház irányában úgy fog felállítani, hogy a gözösök és vontatók elmehessenek alatta.

—m. **Tóth József** a kitünő művész s a nemzeti színháznak ünnepelt tagja e hó 2-án jobblétre szenderült. Benne legnagyobb alakító drámai művésznöket vesztették el. Béke poraira!

—bk. **Varasdmegye** egy részében a typhus aggasztó mérvben dühög.

—zsk. Egy n.-kanizsai lakos a napokban egyik otáni asztalosnál megjelent s meghagyta, hogy bizonyos idő alatt egy koporsót készítsen, kívülről írja rá nevét s meghalt 1870. mart. 18-án élete 46-ik évében; kész fizetőnek ígérkezett. Az asztalos bámult s kérdé, hiszen martius 18-ka messzi van még s aztán életében akarja koporsóját látni? Denique a koporsó megkészfült, állítván a megrendelő, hogy ő tudja halála napját, s a 6 firtos koporsó oldalán olvasható 1870. februárban, hogy N. N. meghalt 1870. martius 18-án. — Különczködésnek megjárja.

Gazdaszat, ipar, kereskedelem.

Érték- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén, martius 3-án 1870.
(Eredeti távirat.)

Allamadósság	61.60
5% nemzeti kölcsön	71.45
1860-ki államkölcsön	97.80
Bankrészvények	727.—
Hitelrészvények	275.30
Földtehermentesítési kötvények	78.50
magyar	77.50
bánáti	75.50
erdélyi	84.—
horvát	

Pénzemek és váltók.

Cs. kir. arany	5.83
Ezüst	121.—
Napoleonkor	—
Londoni váltók	123.90

Hetivásári tudósítás.

Gyula mart. 4. A föld fagya kimentével egészen járhatlanokká lett utakon nem akadt vakmerő ember, ki próbálkozott volna vidékről gabonát szekeren behozni. 8—10 lóháton pár vékájával jött valamieske be, más-ként mutatóból árultak helybeliek, de kelendőség egy-átaljánban nem volt. A nehéz buzáért 8 frton felül nem ígértek: — csekélyebbülék 6.50—7 frtig keltek, de lassan és kiesiben. Az árpát és kukuricát 5—5.20 kron söt felül is tartogatták, de úgy senki sem vette. A lóheremag itcéje 40 kron tartatott. Bükkönyös zab köble 8 frtra, de nem vették.

Sovány sertésből süldök őszi és karácsonyi malacok közép mennyiségben voltak, s darabonként a választott malacok 2 frttól kezdve fel egészen 4 frtig keltek darabonként a minőséghez képest. Csekély fia-koca 28—30 ft, jó 45 ft 5—6 malaccal.

Félhusu sertés is volt 30—40 darab, de egyáltalában senki sem vette.

Sz. L.

Szerkesztői üzenet.

S. S. urnak Szarvason. A pótlék elkészett. Vételkor már nem voltunk azon helyzetben, hogy beékelhes-sük. Sajnáljuk.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK.

33 1—3

HIRDETMÉNY.

Mező-Berény helységében, a főúton, egy jó karban lévő,
egy 300 akóra való nagyobb s egy kisebb, jó száraz pin-
czével, igen szép téres magtárral, nagy udvarral
s terjedelmes nagyszerű kerttel
ellátott 128. sz. alatti ház szabad kézből eladó. A feltételek kedvezők. — Venni
kívánók, **Bonyhay Bénéjám** meghatalmazottal értekezhetnek.

KELLER és ZSITVAY

ujon nyitott női divat kelme raktárunkban

Pesten Szervitater 6. szám.

Laky A. ékszer árus mellett.

A legjutányosabb áron mindennemű női ruhakelmék, beszövítt francia **Shawlak**, angol **plaidok**, chinai **creponken-dök**, sima francia lyoni **selyem kelmék** minden színben és minőségben, kész női **felöltök** és más itt elő nem sorolt női di-vatezettek a legjobb minőségben kaphatók.

Vidéki megrendelések a legnagyobb pontossággal és gyorsan teljesítetnek, nemkülönben ruhák elkészítése a legujabb di-vat szerint eszközöltetik, melyhez egy mintaderék és az alj hosz-mértéke beküldése szükséges.

26)

(9—12)

Gyulán, Dobay János gyorsajtóján.

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő Gyulán főut Aleser (Paulovitz-féle) házban, ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe az alább következő legujabb irodalmi jelenségeket:

Corvin papok tüköre ára 2.60 kr.

Barátfülek 1-ső füzet ára 80 kr.

A pápa és az egyetemes zsinat írta Janus ára 2 ft.

Utazás keleten a világsi napok után írta Szemere B.

I. kötet ára 2 ft.

Lengyelország első felosztása írta Laboulaye 80kr.

Gyulai Pál költeményei füzeve 2, kötve 3 frt.

Dumas Sándor A pokol torka 2 köt. 2 frt.

Egy rendörkém titkos naplója ára 1.20 kr.

Pitaval azaz világhírű bűnesetek tára a Pitaval-féle leg-érdekesb esetei 2 köt. 3 frt.

Oktatási szabályzat a m. k. honvéd lovasság részére 2 frt.

Az egyház és a házasság egyh. történelmi tanulmány tekintettel a polg. házasságra 60 kr.

Lehet-e reformpárt? 40 kr.

Magyar köztársasági bank írta Mudrony Pál 1 frt.

A socialis kérdéstről nemz. gazd. tanulmány írta Lu-gossy B. 1 frt.

Kölesönkönyvtár a magyar és német irodalom újabb termékeivel folyton nagyobbítva.

Olvadás díj 1 óra 80 kr, negyedévre 2 frt mindig előre fizetve 3 frt betéttel együtt.